

Nr 841

Av herrar **Hedlund** och **Ohlin**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 53, med förslag till lag om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall, m. m.*

I proposition nr 53 till årets riksdag har Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall, vilket förslag grundar sig på ett av sinnessjuklagstiftningskommittén år 1964 avgivet betänkande med förslag till mentalsjukvårdslag (SOU 1964: 40). Kommittén hade beträffande förfarandet i intagnings- och utskrivningsfrågor m. m. vid sjukhusnämnd och mentalsjuknämnd föreslagit bl. a., att intagen i ärenden hos nämnderna ägde anlita biträde eller företrädas av ombud samt att, om så finnes erforderligt för tillvaratagande av intagens rätt, offentligt biträde, som skulle erhålla ersättning av allmänna medel, kunde förordnas åt den intagne. I propositionen har föreslagits att i ärende hos nämnderna — benämnda utskrivningsnämnder och psykiatriska nämnden — den som för talan äger anlita biträde. Någon bestämmelse om förordnande av offentligt biträde har däremot icke upptagits i propositionen. Departementschefen har förklarat (s. 210) att han icke kan biträda kommitténs förslag om möjlighet att förordna offentligt biträde. Han har därvid anfört att någon sådan möjlighet icke finnes när det gäller övriga administrativa frihetsberövanden samt att frågan nära sammanhänger med möjligheten att erhålla fri rättegångshjälp i förvaltningsprocessen och att i avvaktan på en samlad bedömning av dessa spørsmål han finner sig icke böra förordna att möjlighet öppnas att förordna offentligt biträde på det nu aktuella området.

I intagnings- och utskrivningsärenden är icke sällan för beslutet avgörande huru vissa faktiska förhållanden närmare gestaltat sig, t. ex. då omständigheterna i samband med visst handlande är avgörande för huruvida vederbörande uppfyller farlighetsrekvisitet. Såsom exempel härpå kan hänvisas till det av justitieombudsmannen i dennes ämbetsberättelse 1960 s. 217 ff. omnämnda fallet. Särskilt i sådana situationer är det från rättssäkerhets-synpunkt av synnerlig vikt att den intagne, som till följd av frihetsberövandet icke själv kan verkställa utredning utanför sjukhuset, har möjlighet att bli biträdd av någon utomstående. Man får inte heller utgå från att vederbörande alltid har anförvanter som kan eller är beredda att bistå honom. Tvärtom visar erfarenheten att det i dylika fall inte sällan föreligger en konfliktsituation gentemot anhöriga. Det är emellertid för rättssäkerheten icke tillräckligt att intagen är medgiven rätt att vända sig till utomstå-

ende för att erhålla biträde. Intagen kan nämligen på grund av brist på penningmedel eller av annan anledning sakna faktisk möjlighet att utnyttja sin rätt därtill. Det är därför angeläget att förutsättningar finnes att förordna offentligt biträde. Detta är enligt vår mening så angeläget att frågan där- om icke bör anstå tills ställning tagits till frågan om införande av generella bestämmelser om offentligt biträde vid administrativa frihetsberövanden. Det kan för övrigt framhållas att enligt utlänningslagen biträde kan förordnas åt utlännning i samband med förhör (41 §).

Med stöd av det anförda hemställer vi,

att riksdagen vid sin behandling av ifrågavarande lagför- slag måtte för sin del besluta att i lagen skall ingå ett stad- gande om rätt för intagen att erhålla offentligt biträde i den omfattning som föreslagits av sinnessjuklagstiftnings- kommittén, samt

att vederbörande utskott måtte ges i uppdrag att utar- beta härför erforderlig författningstext.

Stockholm den 30 mars 1966

Gunnar Hedlund (cp)

Bertil Ohlin (fp)
